

ບາງ ສານີ ວິຣະວົງສ໌

ຊາຕະ 18 ພະຈິກ 1919

ສິ້ນສຸດ 11 ມີນາ 2002

ເລື່ອງຈິງຂອງແມ່ຍິງຄົນໜຶ່ງ

ເມື່ອແມ່ເຮົາຄຸກ

ແມ່ເກີດປີ ຄ.ສ. 1919 ຄືຫຼັງຈາກສົງຄາມໂລກຄັ້ງ
ທີ 1 ສ້ຽງສຸດລົງໃໝ່ໆ ແມ່ເປັນ ລູກຊອດຝະລັ່ງ.

ບ່າວຝະລັ່ງໄວ 19 ປີ ຊື່ວ່າ ຊິເຍ ລູກຊາຍເຈົ້າຂອງ
ໂຮງງານອາຫານກະບ່ອງຢູ່ຮ່ານອຍ ເດີນທາງມາຢ້ຽມຢາມ
ພໍ່ໃນຍາມພັກຮຽນ, ຊາຕາກໍາ ຫລື ສາຍແນນນໍາຈ່ອງພາໃຫ້
ເພິ່ນມາພົບພໍ່ ສາວລາວຜູ້ຊື່ວ່າ ນາງພັນ (ແມ່ເຖົ້າຂອງຜູ້ຂຽນ)
ບ້ານໜອງປາໄນ ເມືອງສີໂຄດຕະບອງ ນະຄອນວຽງຈັນ ແລະ

ແຕ່ງດອງເອົາກັນຕາມຮີດຄອງລາວ ຈາກນັ້ນກໍເດີນທາງໄປ
ຢູ່ຮ່ານອຍນໍາກັນ ເພື່ອເບິ່ງແຍງກິດຈະການໂຮງງານຢູ່ພຸ່ນ.
ແມ່ເຖົ້າ ໃຫ້ກໍາເນີດລູກຊາຍກົກຂອງເພິ່ນ ຢູ່ຮ່ານອຍ,
ແຕ່ລູກຜູ້ນີ້ອາຍຸໄດ້ພຽງ 9 ເດືອນ ກໍເສຍຊີວິດ. ເມື່ອແມ່ເຖົ້າ
ຕັ້ງຫ້ອງລູກຜູ້ທີສອງ, ແມ່ເຖົ້າຫວດ (ນາງເລັກ) ຂໍໃຫ້
ແມ່ເຖົ້າມາກໍາລູກຢູ່ວຽງຈັນ ຖ້າມາກາງການດູແລເອົາໃຈໃສ່
ຂອງຍາດພີ່ນ້ອງບ້ານໜອງປາໄນ. ເທື່ອນີ້ແມ່ເຖົ້າໄດ້ລູກສາວ
ແລະ ຕັ້ງຊື່ວ່າ ນາງມາຣີ ຫລື ມາລີ ຄືແມ່ນີ້ເອງ.

ເມື່ອມາລີອາຍຸໄດ້ປີປາຍ ພໍ່ຝະລັ່ງກໍຈາກໄປ ເພື່ອດູແລ
ໂຮງງານຢູ່ຮ່ານອຍ ຕາມໜ້າທີ່ ທີ່ພໍ່ເພິ່ນນອບໃຫ້, ບັນຫາ
ເກີດຂຶ້ນວ່າ ແມ່ເຖົ້າຫວດ (ນາງເລັກ) ບໍ່ຍິນຍອມໃຫ້ລູກສາວ
ເພິ່ນ (ຄືແມ່ເຖົ້າ ຂອງຜູ້ຂຽນ) ເອົາຫລານນ້ອຍໆ ອາຍຸ
ພຽງປົກວ່ານີ້ ເດີນທາງໃສ່ຫລັງມ້າຫລັງຊ້າງ ໄປນໍາ,
ເພິ່ນຂໍໃຫ້ລູກເຂີຍຝະລັ່ງ ໄປຄົນດຽວກ່ອນ ເມື່ອມາລີໃຫຍ່
ກວ່ານີ້ ຈົ່ງມາຮັບເອົາ. ແຕ່ການເດີນທາງອັນລໍາບາກຍຶດເຍື້ອ

ແລະ ສຽງໄພ ຄົງເປັນອຸປະສັກບໍ່ຫນ້ອຍຕໍ່ການຕິດຕໍ່ສິ່ງຂ່າວ
ຫາກັນ ຈິ່ງກາຍເປັນວ່າ ພໍ່ເຖົ້າໄປແລ້ວກໍໄປເລີຍ ບໍ່ກັບມາອີກ.
ປີທໍາອິດເພິ່ນສິ່ງຂ່າວ ພ້ອມເງິນມາໃຫ້ ເປັນຄ່າລ້ຽງດູລູກ
ສາວນ້ອຍ ທີ່ຢູ່ກັບເມຍ ແລະ ແມ່ເຖົ້າ, ຮອດປີທີ 3
ແມ່ເຖົ້າໄດ້ຂ່າວວ່າ ພໍ່ເຖົ້າ ເອົາເມຍສາວຫວຽດນາມແລ້ວ.

ແມ່ເອງບໍ່ຫນ້ອຍຈີ່ຮອດຫນ້າພໍ່ຂອງຕົນຊ້າ, ອາຍຸບໍ່ຫນ້ອຍເຖິງ
ສອງປີ ແມ່ກໍເປັນລູກກໍາພ້າພໍ່ແລ້ວ! ມາຣີ ຫລື ມາລີ
ນາງນ້ອຍລູກຊອດຝະລັ່ງ ຈິ່ງເຕີບໃຫຍ່ຖ້າມາກາງໄຮນາຕາກ້າ
ຂອງຄອບຄົວສັງຄົມລາວ ແວດລ້ອມດ້ວຍເຊື້ອສາຍພີ່ນ້ອງ
ທີ່ເປັນຄົນລາວ ບໍ່ມີໂອກາດຮັບຮູ້ວ່າ ວັດທະນະທໍາ ຊີວິດການ
ເປັນຢູ່ຂອງບຸກຄົນ ຊຶ່ງປະກອບເລືອດເນື້ອໃຫ້ແກ່ຕົນເປັນ
ແນວໃດ.

ມາລີເປັນສາວນ້ອຍ ຫນ້າຕາແປກຕ່າງຫມູ່ໃນຄຸ້ມ
ບ້ານ ຈົນເປັນທີ່ຮູ້ຈັກກັນທົ່ວໄປ ຫລາຍຄົນເວົ້າຢອກວ່າ

“ລູກຝະລັ່ງຂີ້ນົກ” “ສາວຫົວແດງ” “ອີ່ຫົວຫຍອງ”
ຫຼັງນີ້ເພາະນອກຈາກມີຜິວຂາວສົດໃສ ດັງໂມແລ້ວ ແມ່ຍັງ
ມີລັກສະນະອື່ນໆ ຂອງຄົນຢູລົບຫລາຍພໍສົມຄວນ.

ແມ່ເຖົ້າແຕ່ງດອງໃໝ່ ຕອນແມ່ອາຍຸໄດ້ 5 ປີປາຍ,
ເມື່ອແມ່ມີອາຍຸພໍເຂົ້າໂຮງຮຽນ ແມ່ເຖົ້າກໍມີລູກໃໝ່ຕື່ມ
ແມ່ຈຶ່ງບໍ່ມີໂອກາດໄດ້ຮຽນຫນັງສືເລີຍ. ຊີວິດຂອງແມ່ໃນ
ໄວເດັກຄ້າຍຄືນະວະນິບາຍ ໂສກເສົ້າທົ່ວໆໄປ, ມີເລື່ອງ
ອິດສາບັງບຽດ ຕາມແບບສະບັບພໍ່ນ້າ ກັບລູກນ້າ ແລະ
ເອື້ອຍນ້ອງ ທີ່ເກີດຮ່ວມທ້ອງ ແຕ່ຕ່າງພໍ່ກັນ.

ແມ່ເປັນສາວຍຸກຕົ້ນຂອງຊຸມປີ 30 ແລະ ແຕ່ງດອງ
ຕອນມີອາຍຸ 15 ປີປາຍ ຂະນະທີ່ໄປຢູ່ນ້າ ພີ່ນ້ອງເມືອງອຸດອນ
(ປະເທດໄທ) ກັບຊາຍຫນຸ່ມທີ່ເປັນຄູສອນ ຢູ່ວິທະຍາໄລ
ພະລະສິກສາ. ໃຜໆກໍວ່າ ແມ່ໂຊກດີ ເພາະຄອບຄົວຝ່າຍຊາຍ
ພຽບພ້ອມດ້ວຍຄຸນນະສົມບັດ ຊັບສົມບັດ ແລະ ກຽດຕິຍົດ.

ແຕ່ແມ່ກໍເປັນແມ່ຮ້າງ ເມື່ອອາຍຸໄດ້ 17 ປີເທົ່ານັ້ນ, ມີລູກຊາຍອາຍຸ 8 ເດືອນຕິດມານໍາຄົນໜຶ່ງ, ສາເຫດການຢ່າຮ້າງຂອງແມ່ ສົມທີ່ຈະຖ່າຍທອດອອກເປັນນະວະນິຍາຍ ຊຶ່ງຈະເວົ້າເຖິງ ໜ້ອຍໜຶ່ງໃນຂັ້ນຕໍ່ໄປ.

ແມ່ແຕ່ງດອງໃຫມ່ກັບພໍ່ (ສິລາ ວິຣະວົງ) ໃນປີ 1939 ແລະ ມີລູກນໍາກັນ 14 ຄົນ, ຍິງ 7, ຊາຍ 7.

ລູກຂອງແມ່ເຕີບໃຫຍ່ ຮ້າງກາຍສົມບູນແຂງແຮງ ທຸກຄົນ, ອ້າຍກົກຊື່ ສົມຄິດ (ລູກພໍ່ເກົ່າ) ອາຍຸໄດ້ 26 ປີ ກໍເສຍຊີວິດ ໃນສະຫນາມຣົບ ປີ 1962 ແມ່ເສຍໃຈຈົນ ຈະປ່ວງບ້າ, ຫລາຍຄົນວ່າ ແມ່ບໍ່ໜ້າຈະເສຍໃຈຫລາຍປານນັ້ນ ເພາະວ່າຍັງມີລູກຊາຍອີກຕັ້ງ 7 ຄົນ, ແຕ່ໃນໂລກນີ້ ຈະມີຫຍັງ ນາສາມາດຊຶ່ງຕວງ ວັດແທກຄວາມຮັກຂອງແມ່ ທີ່ມີຕໍ່ລູກ ແຕ່ລະຄົນໄດ້, ມີລູກຜູ້ໃດທົດແທນລູກ ອີກຜູ້ໜຶ່ງໄດ້ ? ໃນຄວາມຮູ້ສຶກຂອງແມ່. ລູກທຸກຄົນເປັນຫົວໃຈ ເປັນອິນຊີ ໜຶ່ງທີ່ຮ້າງກາຍແມ່ ແຍກອອກມາ.

ລູກທຸກຄົນໄດ້ຮັບການສຶກສາ ມີຄວາມຮູ້ພໍສົມຄວນ,
ແມ່ບໍ່ຈໍາແນກວ່າລູກສາວ ບໍ່ຕ້ອງຮຽນຫລາຍກໍໄດ້, ແມ່ຕັດ
ສິນເອົາຕາມສະພາບຕົວຈິງ, ໃຜມັກຮຽນກໍຮຽນໄດ້ ແມ່ບໍ່ວ່າ
ລູກຫລາຍຄົນ ສອບເສັງໄດ້ທຶນໄປຮຽນຕ່າງປະເທດ. ເວົ້າໄດ້ວ່າ
ລູກໆຂອງແມ່ ໄດ້ປະກອບກິດຈະການທີ່ເປັນ ປະໂຫຍດຕໍ່ສັງຄົມ,
ບາງຄົນເປັນນັກວິຊາການ ອາຈານສອນ ນັກຂຽນ ນັກກະວີ
ທີ່ຝາກຮອຍ ປາກກາໄວ້ໃຫ້ຄົນຄິດຮອດ ອາໄລຫາ ແລະ
ມີສ່ວນເສີມສ້າງສິລະປະວັນນະຄະດີລາວໃຫ້ມີບາດກ້າວ
ຂະຫຍາຍໂຕ ແລະ ສີສັນ ຄູ່ຄຽງກັບ ຜົນແຜ່ນດິນເກີດ
ຂອງຕົນ.

ທັງໝົດນີ້ ແມ່ມີສ່ວນສໍາຄັນ ສົ່ງເສີມ ແລະ ໃຫ້ທໍາລ້າງໃຈ.
ແມ່ທັງໃຫ້ແບບຢ່າງ ທັງໃຫ້ ຄໍາສອນທີ່ງ່າຍດາຍ ປະຕິບັດໄດ້.
ໃຜກໍ່ຊຶ້ງວ່າ ແມ່ລ້ຽງລູກຕັ້ງ 15 ຄົນ ລອດມັດຈຸລາດ ພະຍາດ
ບາດເຍົາມາໄດ້ແນວໃດ. ເວລາມີລູກນ້ອຍ ແມ່ປະຕິບັດຫລັກ
ການງ່າຍໆ ຄື ຈົ່ງຢອມຂອງກິນດີໆ ເທົ່າທີ່ມີຢູ່ໄວ້ໃຫ້ຜູ້ນ້ອຍ
ກວ່າຫມູ່ ເຂົ້າຈ້າວໃຫມ່ທີ 1 ຕ້ອງມີໄວ້ຕົ້ນເອົານໍ້າ ຫລື ໂມ້ຕົ້ມ

ປະສົມ ນໍ້າຕາມປ້ອນລູກມີລະ 2 ເທື່ອ, ລູກນ້ອຍທຸກ
ຄົນຕ້ອງໄດ້ກິນເຂົ້າກ່ອນຜູ້ໃຫຍ່ສະເໝີ, ເວລາລູກປວດຫົວ
ຕົວຮ້ອນ, ເຈັບຫ້ອງ, ແມ່ໄປຫາຫມໍຫລວງ ແຫນການເຢົາຢາ
ຫລືໃຊ້ຢາພື້ນເມືອງ ຄືຄົນທັງຫລາຍຍັງນິຍົມປະຕິບັດໃນເວລາ
ນັ້ນ. ແມ່ບອກສະເໝີວ່າ ເດັກນ້ອຍເຈັບເປັນໄວອອນແອ ຕ້ອງ
ຝາວປິ່ນປົວໂລດ. ເວົ້າໄດ້ວ່າ ແມ່ມີຫົວຄິດຫນສະໄໝສົມຄວນ
ໃນການລ້ຽງເດັກ ທັງໆທີ່ແມ່ ອອກລູກຢູ່ເຮືອນ ໂດຍການຊ່ອຍ
ເຫລືອຂອງຫມໍຕໍາແຍພື້ນເມືອງ. ແມ່ເອົາໃຈໃສ່ເລື່ອງຄວາມ
ສະອາດທີ່ສຸດ, ທຸກເທື່ອທີ່ຈະອອກລູກ ແມ່ຕ້ອງລ້າງຫມໍ
ຕົ້ນນໍ້າທີ່ຈະໃຊ້ ແລະ ລວກໄມ້ຕັດສາຍແຮໄວ້ໃຫ້ຫມໍຕໍາແຍ
ດ້ວຍຕົນເອງ. ຜ້າອ້ອນແອນ້ອຍ ແມ່ກໍກຽມໄວ້, ບໍ່ຄະລໍາວ່າ
ລູກອາດຈະບໍ່ລອດ ຖ້າກຽມເຄື່ອງໄວ້ ແລະຕົ້ນຕໍແມ່ບໍ່
ຄະລໍາອາຫານ ກິນທຸກຢ່າງທີ່ແຊບຖືກປາກ ຊຶ່ງເລື່ອງນີ້
ລູກໆຂອງແມ່ ທຸກຄົນກໍຮັບເອົານິໄສນີ້ໄວ້ ຄືບໍ່ຄະລໍາຕາມ
ຮິດຄອງ ແຕ່ເລືອກກິນໃນສິ່ງທີ່ແຊບນົວຖືກປາກຫລາຍ
ກວ່າ. ສິ່ງຫນຶ່ງທີ່ແມ່ຖ່າຍຫອດໄວ້ໃຫ້ພວກລູກໆ ກໍຄື

ຄວາມເມດຕາອາທອນຕໍ່ເດັກນ້ອຍ ບໍ່ວ່າເດັກນ້ອຍນັ້ນ ຈະເປັນລູກ
ໃສຫລາມໃສ ແລະ ແມ່ຫ້າມເດັດຂາດ ບໍ່ໃຫ້ຕິເດັກນ້ອຍ
ອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 2 ປີ, ຕິໃນນີ້ ຮວມທັງການບິບ ຫລືບິດແກ້ນເດັກ
ດ້ວຍຄວາມຄັນແຂ້ວເວລາຢອກລໍ່ເດັກ ຫລື ສະແດງອາລົມ
ຮຸນແຮງຕໍ່ເດັກ ເຊັ່ນ ຈວາດໃຫ້ຕື່ນຫລືຮ້ອງ ເປັນຕົ້ນ.
ແມ່ບອກສະເໜີວ່າ ເດັກນ້ອຍອາຍຸສໍານີ້ ບໍ່ຮັບຮູ້ການບັງ
ຄັບບັນຊາຫຍັງເທື່ອ. ຄວາມເມດຕາຂອງແມ່ຕໍ່ເດັກນັ້ນ
ເປັນທີ່ປະຈັກ ແລະ ຮູ້ກັນທົ່ວໄປ. ຫລາຍເທື່ອມີຄົນເອົາ
ເດັກນ້ອຍທີ່ແມ່ປະຖິ້ມ ຫລື ເອົາມາຈາວຫາຜູ້ອຸປະກາລະ,
ແມ່ເອງ ເຖິງວ່າມີລູກຄົງລ້ຽງດູຢູ່ເປັນ 5 ເປັນ 6 ແລ້ວ
ກໍຍັງບໍ່ວາຍທີ່ຈະອາສາຮັບມາລ້ຽງ. ເພິ່ນບອກວ່າ ເດັກນ້ອຍ
ດ້າມຄົນ ບໍ່ພາໃຫ້ທຸກຕື່ນຍ້ອນດອກ. ຫມາຍຄວາມວ່າ ສໍາລັບ
ຜູ້ທີ່ທຸກຢູ່ແລ້ວ ມີເດັກນ້ອຍມາຕື່ນອີກຜູ້ຫນຶ່ງ ກໍບໍ່ທຸກລົງ
ກວ່າເກົ່າ. ລ້ຽງໄວ້ ແລະ ເມື່ອມັນໃຫຍ່ຂຶ້ນມາ ກໍອາດເປັນ
ຄົນຮູ້ຜູ້ດີ ເພິ່ງອາໄສໄດ້. ເບິ່ງຄວາມຄິດຂອງແມ່ງ່າຍດາຍ
ແລະ ຊື່ບໍລິສຸດໃຈ ໂດຍມີເຫດຜົນຫ້າມະດາໆວ່າ ທຸກຄົນ

ແມ່ກັບພໍ່, ເອື້ອຍດາວາ (ອຸ້ມ), ອ້າຍຄິດ
ທີ່ ກຸງເຫຍ, ຄ.ສ. 1942 - ແມ່ຕ້ອງໃສ່ໝວກ ຕາມກົດລະບຽບ
ຂອງສະຫຍາມສະໄຫມນັ້ນ

ໃຫຍ່ຂຶ້ນມາຕ້ອງສາມາດລ້ຽງກຸ່ມຕົນເອງທັງນັ້ນ ແມ່ຄົງໝາຍ
ຄວາມວ່າ ຖ້າເຂົາໄດ້ຮັບການ ລ້ຽງດູຢ່າງຖືກຕ້ອງ ຊຶ່ງຄວາມ
ຄິດນີ້ ຫລາຍຄົນອາດບໍ່ເຫັນພ້ອມ ແຕ່ນີ້ກໍເປັນທັດສະນະສ່ວນຕົວ
ຂອງແມ່ ເມື່ອສະໄໝນັ້ນ. ສະພາບໃນປັດຈຸບັນປ່ຽນໄປ ແລະ
ທັດສະນະນີ້ກໍອາດບໍ່ສອດຄ່ອງແລ້ວ ແຕ່ສິ່ງທີ່ພວກເຮົາໄດ້ຮັບ
ສືບຕໍ່ມາຈາກແມ່ ກໍຄືຄວາມເອື້ອອາທອນຕໍ່ເພື່ອນມະນຸດ
ຄວາມກະລຸນາ ເມດຕາຕໍ່ເດັກທົ່ວໆໄປ.

ວິລະກຳ ຫລືເລື່ອງກ່ຽວກັບຄວາມເດັດດ່ຽວຂອງແມ່
ມີຫລາຍ ຈົນລູກຄິດວ່າ ຖ້າລູກທັງ 14 ຄົນ ທີ່ຍັງຢູ່ນີ້
ຊ່ອຍກັນເກັບກຳລາຍລະອຽດ ແລະ ຂຽນອອກມາ ມັນຄົງ
ຈະເປັນປຶ້ມທີ່ຫນ້າອ່ານຫລາຍຫົວ.

ຊີວິດຂອງແມ່ ຜ່ານຜ່ານລະສຸນຫນັກຫນ່ວງ ອັນເນື່ອງ
ມາຈາກຊີວິດການເມືອງຂອງພໍ່ ລະຫວ່າງປີ 1939-48.
ຫລາຍເທື່ອຫລາຍທີ ຊີວິດ ແລະ ຄວາມປອດໄພຂອງພໍ່

ຂຶ້ນຢູ່ກັບພິກໄຫວ ປັນຍາຂອງແມ່ ຜູ້ຊຶ້ງບໍ່ໄດ້ເຂົ້າໂຮງຮຽນ
ເລີຍຕະຫລອດຊີວິດ.

ເຫດການບ້ານເມືອງ ຫລໍ່ຫລອມໃຫ້ແມ່ກ້າຫານຕັດສິນ
ບັນຫາຕ່າງໆ. ຄວາມຮັກອັນບໍລິສຸດ ຕໍ່ລູກຜົວ ເຮັດໃຫ້ແມ່ໄດ້ຮັບ
ຄວາມເມດຕາອາຫອນຈາກຄົນອື່ນ, ດັ່ງເລື່ອງລາວທີ່ເກີດ
ຂຶ້ນກັບແມ່ ໃນປີ 1940.

ຕົ້ນເດືອນທັນວາ ປີ 1940 ລົມໜາວພັດວິວອນ
ຢູ່ຕະຫລອດນີ້, ປະຊາຊົນຊາວວຽງຈັນ ສ່ວນໜຶ່ງອົບພະຍົບ
ອອກຈາກເມືອງ, ມີຂ່າວລືກັນວ່າ ສະຫຍາມກັບຝະລັ່ງ
ຈະຮົບກັນໂດຍການ ໂຈມຕີກັນທາງອາກາດ, ຕອນນັ້ນເປັນ
ເວລາກ່ຽວເຂົ້າ ຊາວບ້ານຈຶ່ງອອກໄປນອນເຝົ້າລານເຂົ້າ
ຕາມແຄມນາ. ເປັນທີ່ຮູ້ກັນວ່າ ມະຫາສິລາໄດ້ເຄື່ອນໄຫວ
ຮ່ວມກັບຂະບວນກູ້ຊາດ ທໍາການຕໍ່ຕ້ານຝະລັ່ງ ດ້ວຍຄວາມໜັງ
ທີ່ຢາກໃຫ້ລາວເປັນເອກະລາດ, ໂດຍເຫັນວ່າເປັນໂອກາດ
ເຫມາະສົມ ທີ່ຝະລັ່ງຕົກຢູ່ໃນທ່າອ່ອນເພຍ ເນື່ອງຈາກຖືກ

ເຢຍລະມັນບຸກຫນັກ, ແຕ່ການເຄື່ອນໄຫວຂອງພໍ່ກໍບໍ່ຫວີດ
ຈາກສາຍຕາຂອງພວກນັກສືບສອດແນມຝະລັ່ງໄປໄດ້, ດັ່ງນັ້ນ
ເພື່ອກໍາຈັດປັດເປົ່າສັຽນຫນາມ, ຝະລັ່ງຈຶ່ງທໍາການຈັບກຸມ
ບຸກຄົນຜູ້ຕ້ອງສົງໄສຈໍານວນຫນຶ່ງ. ເນື່ອງຈາກວ່າພໍ່ເປັນຄົນ
ນາຈາກເນືອງຮ້ອຍເອັດ ດິນແດນຝັ່ງຂວາແມ່ນໍ້າຂອງ
ພໍ່ຈຶ່ງຖືກເບິ່ງວ່າເປັນຄົນໄທ ແລະ ການພິພາດລະຫວ່າງ
ສະຫຍາມກັບຝະລັ່ງ ຈຶ່ງເປັນເຫດຜົນອັນດີໃຫ້ຝະລັ່ງອອກຕິດ
ຕາມຈັບຄົນໄທ!

ຍາພໍ່ຕາແສງບຸນ (ຕາແສງສີຖານເຫນືອ) ສະໄຫມນັ້ນ
ຮູ້ຈັກຮັກແພງກັບພໍ່ເປັນຢ່າງດີ (ເວລາ ພໍ່ສຶກອອກຈາກວັດ
ຍາພໍ່ຕາແສງເອງ ເປັນຜູ້ນາທໍາລາບາສີໃຫ້) ເນື່ອຮູ້ຂ່າວ
ຈຶ່ງຝ່າວມາເລົ່າສູ່ຝັງ :

- ທ່ານມະຫາ, ພໍ່ໄດ້ຍິນເຂົາເວົ້າວ່າ ຈະຈັບຄົນໄທ
ເຈົ້າບໍ່ຢ້ານບໍ່ ? ເຈົ້າກໍມາແຕ່ພຸ່ນ ແຕ່ຄືວ່ານັ້ນລະນໍ ເຈົ້າກໍມາ
ຢູ່ດິນ ເປັນຄົນລາວໄປແລ້ວ!

(ທ່ານນະຫາ ແມ່ນສັບພະນາມ ທີ່ຄົນທົ່ວໄປນິຍົມ
ເອີ້ນພໍ່ໃນສະໄຫມນັ້ນ) ຍາພໍ່ຕາແສງບຸນ ບອກຕື່ມວ່າ

“ເອົາເທາະ ບາດເຂົາມາ ພໍ່ຊິເວົ້າແຮງໆດອກ ໃຫ້ເຈົ້າ
ຟ້າວຫລົບຫນີເດີ້!

ເມື່ອສະພາບການເປັນເຊັ່ນນີ້ ພໍ່ໄດ້ບອກໃຫ້ແມ່ເຖົ້າ
(ນາງພັນ ຊຶ່ງແຕ່ງດອງໄຫມ່ ກັບຄົນຈັງຫວັດໄຊຍະພູມ)
ຫລົບຫນີໄປກ່ອນ ແລ້ວຕົນເອງກໍພາຄອບຄົວອອກໄປນອນ
ຢູ່ຕູບເຟືອງແຄມ ລານເຂົ້າ ບ້ານດົງນາໂຊກ. ເວລານັ້ນ
ເອື້ອຍດາລາ (ລູກສາວກົກຂອງພໍ່ກັບແມ່ ຫລື ເອື້ອຍກົກຂອງ
ຜູ້ຂຽນ ນິອາຍຸໄດ້ 6 ເດືອນປາຍ. ນອນຢູ່ໃກ້ໆລານເຂົ້າ
ຫລາຍມື້ ເອື້ອຍດາລາຈຶ່ງເຈັບຕາ ຍ້ອນຂີ້ໄງ່ຈາກຄາຍເຂົ້າ.

ສະຖານະການເຄັ່ງຮັອນຂຶ້ນ ກາຍເປັນການປະທະກັນ
ດ້ານກໍາລັງອາວຸດ ລະຫວ່າງສະຫຍາມ ແລະ ຝະລັ່ງ. ພໍ່ພາແມ່
ແລະ ລູກ ຍ້າຍອອກໄປໄກອີກ ຄືໄປປຸກຕູບເຟືອງຢູ່ແຄມລານເຂົ້າ

ບ້ານທົ່ງຫລັກຫີນ. ຕູບຢູ່ດ້ານເໜືອສຸດຂອງລານເຂົ້າ.
ຍ້ອນບ້ານເສິກເມືອງເສືອ ຊາວນາຈິ່ງໂຮມກັນເຮັດລານເຂົ້າ
ນາຕີນວດໂຮມກັນເປັນຫມູ່ໃຫຍ່ ແລະ ປຸກຕູບນອນຍັ່ງຢາຍກັນ
ອ້ອມໆລານ ທີ່ກວ້າງກວມນາ 4-5 ໂຮ ແລະ ມີເຜືອງ
ຫນາປູປົກຄຸມ ສູງເປັນໂນນພູນ້ອຍໆ.

ແລ້ວໃນຄືນຂອງວັນທີ 7 ເດືອນມັງກອນ ປີ 1941.
ຂະນະທີ່ພ່ວມນັ່ງສານດາງແຫ ສຳລັບເອົາໄປຕີບເຈຍ
ທີ່ມາກິນດອກງົ່ວຢູ່ຕີນດົງ ກັບຫລານຊາຍຊື່ ຊາລີ ອາຍຸ 20
ປີ ຢູ່, ຂະນະທີ່ແມ່ ກັບລູກຊາຍ (ອ້າຍຄິດ) ອາຍຸ 6 ປີ ແລະ
ລູກສາວ (ເອ້ອຍດາລາ) ອາຍຸ 6 ເດືອນປາຍເຂົ້ານອນແລ້ວ
ກໍໄດ້ຍິນສຽງຫມາເທົ່າຝົດສະນັ້ນຂຶ້ນ ຢູ່ຖຽງນາຫລັງເໜືອ
ຊຶ່ງເປັນຖຽງ ຂອງທິດປັນ ຫລື ພ່ວນ (ຊ່າງແຕ້ມເລື່ອງ
ພະລັກພະລາມ ໃສ່ຟາຜະຫນັງວັດອູບມຸງ) ມີສຽງຄືນເວົ້າກັນ
ແຮງໆ ຝັງພໍຈັບຂໍ້ຄວາມໄດ້. ຫ້າອິດແມ່ນສຽງຖາມຂອງທິດ
ປັນເຈົ້າຂອງຖຽງວ່າ :

- ມາຫຍັງກັນເກາະ ? ມີສຽງຕອບຈະແຈ້ງວ່າ :

- ມາຫາຈັບຄົນໄທ ໄດ້ຍິນວ່າມາຫລົບລີ້ຢູ່ແຖວໆນີ້.

ເມື່ອໄດ້ຍິນແນວນັ້ນ ພໍ່ໃຊ້ທ້າວຊາລີໄປຝັງເອົາ
ຄວາມຄັກກ່ອນ ທ້າວຊາລີ ແລ່ນລັດອ້ອມລາມເຂົ້າ ໄປຮອດ
ຖຽງທິດປັ້ນ ກໍເຫັນວ່າມີທະຫານຝະລັ່ງພາຍປີນຍາວ 3 ຄົນ
ກັບນັກສືບລາວ 2 ຄົນ ນຳຫນ້າໂດຍ ຍາພໍ່ຕາແສງບຸນ.
ທ້າວຊາລີ ຈອບຝັງຍາພໍ່ຕາແສງກັບທະຫານ, ເມື່ອຮູ້ຄັກແນວວ່າ
ແມ່ນຫຍັງ ເປັນຫຍັງແລ້ວ ຈິ່ງແລ່ນຫອບມາຖຽງບອກໃຫ້ພໍ່
(ນ້າບ່າວ) ຮູ້, ແມ່ຊຶ່ງນອນຝັງເຫດການ ຈິ່ງບອກໃຫ້ພໍ່ຫລົບຫນີ
ກ່ອນທີ່ພວກຝະລັ່ງຈະມາຮອດ.

ຄາວດຽວ ສຽງຫມາກໍເຫື່າມາທາງຕູບທີ່ແມ່ກັບ
ລູກນອນຢູ່, ໂຄມໄຟສາຍຫລາຍດວງ ເຍິງໃສ່ຕູບຫລັງ
ນ້ອຍຈົນແຈ້ງຮຸ່ງ ແນມເຫັນຫົວທຸກບ່ອນ.

- ແມ່ຄິດ ແມ່ຄິດ (ເອີ້ນຕາມຊື່ລູກຊາຍກົກ) ນອນ
ແລ້ວບໍ່ ? ຍາພໍ່ຕາແສງເອີ້ນໃສ່ແມ່ ຕາມຄວາມສະຫນິດ
ສະຫນິນ, ແມ່ງົວເງຍລຸກຂຶ້ນມາເຮັດຄືກັບວ່າບໍ່ຮູ້ເລື່ອງ

ຫຍັງຫມົດ.

- ມີຫຍັງນໍ້າຂະນ້ອຍ ຍາພໍ ?

- ທ່ານມະຫາຢູ່ບໍ່ ?

- ໂອ ຍາພໍມາຊ້າໄປຫນ້ອຍຫນຶ່ງຂະນ້ອຍ, ເຈົ້າເພັດ
ຊະລາດ ໃຫ້ຄົນມາຮັບເພິ່ນໄປແລ້ວເດັ. ແມ່ຕອບຢ່າງ
ບໍ່ຂ້ອງບໍ່ຄາ.

- ມາຮັບໄປຫວ່າງໃດ ? ຫວ່າງຫົວຄໍາ ເຂົາຄືວ່າເຫັນ
ຢູ່ ? ຕາແສງເຮັດສຽງຮ້າຍ.

- ຫວ່າງບ່າຍສີ່ໂມງປາຍນີ້ນໍ້າຂະນ້ອຍ, ແມ່ອະທິບາຍ

ຕື່ມດ້ວຍນໍ້າສຽງຊື່ງ

- ມາຮັບໄປໃສລະ ?

- ຄືວ່າໄປບ້ານເກີນນີ້ລະ ຂະນ້ອຍ

- ບັກລາຊິເດັ ? ຕາແສງສີ່ສິນຫາຜູ້ເປັນຫລານຊາຍ

ໃຫ້ສິນເລື່ອງ

- ໂອ້ຍ ຜູ້ນັ້ນກິນເຂົ້າແລງແລ້ວ ກໍແມ່ນວ່າໂຕນ
ເຮືອນໂລດ ຄືຊິເຂົ້າໄປລົມສາວໃນຍ້ານຫນອງບຶກພຸ່ນບໍ່ຈັກ.

- ເອີ້ນ ເອົາເຂົ້າໄປຊອກຫາບັກຊາລີໃນບ້ານໜອງ
ບຶກຜູ້ນດີກວ່າ ລາງເທື່ອທ່ານມະຫາ ກັບມາແລ້ວຢູ່ຜູ້ນ
ນໍາກັນກໍເປັນໄດ້. ຕາແສງຊວນເອົາໝົດທຸກຄົນ ອອກຈາກ
ບໍລິເວນຖຽງ. ຂາຍ່າງຜ່ານກັບອອກໄປນັ້ນ ພວກເພິ່ນ
ເວົ້າກັນແຮງໆວ່າ ຖ້າພໍລີ້ໃນກອງເຜືອງ ກໍຄົງຊອກບໍ່ພໍດອກ
ເພາະກອງເຜືອງໜາ ແລະ ກວ້າງຫລາຍ, ນັກສືບບາງຄົນ
ສະເໜີໃຫ້ຍ່າງຍ່າກອງເຜືອງ ທັງເອົາປາຍປືນທັງລົງ.
ທຸກການກະທໍາຂອງພວກເຂົາ ພໍກັບຫລານຊາຍໄດ້ຍິນ ແລະ
ເຫັນໝົດ ເພາະພາກັນລີ້ຫມູ່ຢູ່ໃນພຸ່ນໜາມຂ້າງກອງເຜືອງ
ນັ້ນເອງ. ເມື່ອເຫັນວ່າເຂົາອອກໄປຫວິດແລ້ວ ພໍກໍຂຶ້ນມາປຶກສາ
ຫາລືກັບແມ່ ແລະ ຍ້ອງວ່າ ແມ່ມີຜະຫຍາດີ ຕົວະໄດ້ຄື,
ແມ່ບອກໃຫ້ພໍ່ໜີໄປໃນຄືນນັ້ນ ແຕ່ພໍ່ບອກວ່າ ບໍ່ຢາກໄປ
ເພາະວ່າຫວ່າງລູກເມຍ ແລະ ຄິດວ່າສາມາດຫລົບລີ້ຢູ່ຫນີ້
ຕໍ່ໄປໄດ້ຢູ່. ຕົກເດິກ ພວກທະຫານກັບນັກສືບກັບມາອີກ ໂດຍບໍ່ມີ
ຕາແສງ. ປາກົດວ່າພວກເຂົາມີຄວາມສົງໄສຕໍ່ຕາແສງ ຈິ່ງກັບ
ຄືນມາ. ໂຊກດີ ແມ່ໃຫ້ພໍ່ລົງໄປລີ້ນອນຢູ່ໃນພຸ່ນໄມ້ ຂ້າງລານເຂົ້າ.

ເຫັນວ່າການຈັບກຸມເຫຼືອນີ້ ແມ່ນເລື່ອງສໍາຄັນຮ້າຍແຮງ ແມ່ຈິ່ງ
ອ້ອນວອນໃຫ້ພໍ່ຫລົບຫນີ ໂດຍຢືນຢັນວ່າ ແມ່ເອງສາມາດລ້ຽງ
ລູກກຸ່ມ, ເພື່ອຄວາມຄັກໃຈ ແມ່ບອກພໍ່ວ່າ ຈະພາລູກໄປຢູ່ກັບ
ພີ່ນ້ອງທີ່ຫ່າງອນ, ເມື່ອໃດພໍ່ປອດໄພແລ້ວ ຈິ່ງຈະນໍາໄປຫາ.
ດັ່ງນັ້ນ ໃນຂ້ອນແຈ້ງ ພໍ່ກັບອ້າຍຊາລີ ຈິ່ງຍາງລັດທັງ ໄປຮອດ
ບ້ານຜາງແຫ້ງ ໃນຕອນເຊົ້າແຕ່ເດິກ. ພໍ່ໄດ້ຮັບຄວາມຊ່ອຍ
ເຫລືອ ຈາກຍາພໍ່ຫົວຄູ ວັດຜາງແຫ້ງ ຊຶ່ງເວລານັ້ນ ມີອາຍຸ
100 ກວ່າປີແລ້ວ, ລູກສິດວັດເອົາພໍ່ໄປນອນໄວ້ໃນປ່າຫຍ້າເລົາ
ເພາະຢ້ານວ່າ ນອນເທິງກຸຕິ ຈະບໍ່ປອດໄພ, ລີ້ຊ່ອນຢູ່ 4-5 ມື້
ພໍ່ຈິ່ງໃຫ້ຄົນໄທບ້ານດຽວກັນຜູ້ຫນຶ່ງ ຊື່ຫ້າວສິງ ຫລືພໍ່ອີຜົງ
ໄປສົ່ງຂ່າວໃຫ້ແມ່ຮູ້ວ່າ ປອດໄພດີ ແລະ ຂໍເອົາເງິນມາ
ໃຊ້ສອຍຈໍານວນຫນຶ່ງ ຊຶ່ງແມ່ກໍໃຫ້ມາ. ແຕ່ຫລາຍເທື່ອເຂົ້າ
ແມ່ຈິ່ງມີຄວາມສົງໄສ ເພາະທໍານະດາ ພໍ່ກືອບບໍ່ຕ້ອງໃຊ້ເງິນ
ເລີຍ ແລະ ພໍ່ກໍຮູ້ວ່າ ແມ່ຕ້ອງປະຢັດເງິນໄວ້ໃຊ້ຈ່າຍໃນຄາວ
ຈໍາເປັນ, ເມື່ອຫ້າວສິງມາຂໍເງິນອີກ ເປັນເທື່ອທີ 6 ແມ່ກໍໃຫ້
ດ້ວຍຄວາມລະມັດລະວັງຕົວ ຢ້ານເຂົາຄິດຫາຫາງມາປຸ້ນ.

ແມ່ສືບຖາມນໍາຄົນຖຽງໃກ້ ຈຶ່ງຮູ້ວ່າ ຄົນຜູ້ນີ້ມັກຫລິ້ນການພະນັນ
ແລະ ເວລານັ້ນ ກໍມີວົງໄພ້ ວົງຖົ່ວລະບາດຢູ່ຕາມທ້ອງຖິ່ນ
ຊົນນະບົດຫລາຍແຫ່ງ. ເທື່ອສຸດທ້າຍ ແມ່ຝາກແຕ່ເສື້ອໃຫຍ່
(ນອກ) ໄປໃຫ້ພໍ່ ແລະ ສັ່ງຄວາມບອກພໍ່ວ່າ ໃຫ້ຂ້າມໄປຝັ່ງຂວາ
ສ່ວນແມ່ຈະກັບໄປຢູ່ນໍາພີ່ນ້ອງ. ແຕ່ຄວາມຈິງ ສິ່ງທີ່
ແມ່ກັງວົນໃນເວລາ ນັ້ນ ແມ່ມອາການເຈັບຕາຂອງລູກສາວນ້ອຍ
ອາຍຸເຈັດເດືອນຫລາຍກວ່າ. ແມ່ຝາກເອົາລູກໄປໂຮງໝໍ. ເປັນ
ໄດ້ວ່າ ແມ່ມີຄວາມຫວັງໃຍໃນສຸຂະພາບອະນາໄມຂອງລູກ
ທີ່ສຸດ ຕໍ່ມາພໍ່ຈຶ່ງເລົ່າໃຫ້ແມ່ຝັ່ງວ່າ ໄດ້ໃຫ້ທ້າວສົງນາຫາ
ແມ່ພຽງແຕ່ 2 ເທື່ອເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ຜູ້ກ່ຽວມາຮອດ 5-6 ເທື່ອ
ແລະ ຕົວະເອົາເງິນໄປໄດ້ຈໍານວນຫນຶ່ງ.

ແມ່ເອົາເອື້ອຍດາລາໄປກວດຕາ ແລະ ໄດ້ຮັບຢາ
ມາປິ່ນປົວ ແລ້ວຈຶ່ງຂົນເຄື່ອງໃສ່ກວຽນ ອອກໄປຢູ່ນໍາ
ພີ່ນ້ອງທີ່ທ່າງອນ. ນອກຈາກເຄື່ອງໃຊ້ທໍາມະດາໆແລ້ວ ແມ່
ຍັງຕ້ອງຂົນຍ້າຍທົບຫວາຍ ໃສ່ປື້ນຂອງພໍ່ຈໍານວນຫ້າທົບ
ໄປມ້ຽນໄວ້ບ່ອນປອດໄພ. ນອກນີ້ ແມ່ມີລົດຖີບທີ່ພໍ່ໃຊ້ຂີ່ໄປ

ເຮັດການແຕ່ລະມື້ນຳຄັນຫນຶ່ງ ລາຄາ 16 ກີບ (ຕອນຂາຍໄດ້ 12 ກີບ). ຢູ່ທ່າງອນໄດ້ຫນຶ່ງເດືອນ ກໍມີຜູ້ມາບອກຂ່າວວ່າ ພໍ່ຢາກໃຫ້ແມ່ຂ້າມໄປສົມທົບ ແມ່ຈຶ່ງຂາຍລົດຖີບ ເຄື່ອງຖ້ວຍ ຊາມ ແລະ ຕູ້ໂຕ້ະຈຳນວນຫນຶ່ງໃຫ້ພີ່ນ້ອງ ສ່ວນປື້ມຂອງພໍ່ ແມ່ນຝາກໄວ້ຢູ່ເຮືອນພີ່ນ້ອງແລ້ວ ແມ່ກໍພາລູກທັງສອງກັບມາຢູ່ ບ້ານອູບມຸງ ໂດຍພັກຢູ່ເຮືອນ ພໍ່ເຖົ້າສິ່ງ ທີ່ເປັນນ້ອງຊາຍຂອງ ແມ່ເຖົ້າພັນ. ການກະກຽມຂ້າມຂອງເທື່ອນີ້ ແມ່ໄດ້ເຮັດ ຕາມການແນະນຳຂອງລູກນ້ອງພໍ່ ຊຶ່ງເປັນຜູ້ມາຕິດຕໍ່, ຄົນຜູ້ນີ້ ເຄີຍມາເພິ່ງພາ ອາໄສພໍ່ຢູ່ລະຍະຫນຶ່ງ ເວລາເຂົາມາຢູ່ວຽງຈັນ ໃຫມ່ໆ ເຂົາເອີ້ນພໍ່ວ່າ ອາຈານ.

ດ້ວຍໄວພຽງ 21 ປີ ແລະ ມີລູກນ້ອຍສອງຄົນຕິດໂຕ ແມ່ພ້ອມທີ່ຈະຜະເຊີນຫນ້າກັບພາຍຸຊີວິດທຸກແນວ ! ມີຫນຶ່ງ ຈູງລູກ ແລະ ໂຊນເອົາລູກຜູ້ນ້ອຍ ແລະແລ້ວໃນຍາມບ່າຍ ຄ້ອຍຂອງມື້ຫນຶ່ງ ໃນເດືອນສາມປີ 1941 ແມ່ທຳທ່າຍ່າງໄປ ຫລິ້ນຢູ່ແຄມຂອງທ່າວັດອູບມຸງ ບ່ອນຕັ້ງຫໍຜີ "ພໍ່ໃຫຍ່ຢູ່"

ເພື່ອລໍຖ້າເຮືອອີ່ໂມນັອຍທີ່ຈະພາຂ້າມຂອງ. ແມ່ນຸ່ງສິ້ນ
ຜົນເກົ່າໆໄວ້ນອກ ສ່ວນທາງໃນ ແມ່ນຸ່ງສິ້ນຫນີຕໍ່ຕີນຂົດ
ໄຫມຄໍາຜົນອາວໄຫມ, ຫຍິບຖົງຜ້າຍາວຄໍາຄືບ ເອົາເງິນກີບ
ຫົວຫນາມໃສ່ຈົນແຫນ້ນ ຫ້ອຍໃສ່ຫົວສິ້ນ ໃຫ້ລູກນັ່ງເຕັງໄວ້.
ສາມແມ່ລູກຍ່າງໄປຕາມຄັນຄູ ເພື່ອໄປໄຫວ້ຄອບລາ "ພໍ່ໃຫຍ່ຢູ່"
ຕາມຮີດຄອງ ແລະ ຂໍຄວາມຄຸ້ມຄອງ. ຜູ້ຕິດຕາມໄປສິ່ງແມ່
ແມ່ນແມ່ເຖົ້າທວດ ອາຍຸ 60 ກວ່າ ຊຶ່ງຍັງແຂງແຮງດີ
ເພິ່ນຖືຫີບຫວາຍນັອຍໃຫ້ແມ່ ແລະ ນີ້ຫມາກຂາມຫວານຖົງ
ຫນຶ່ງຝາກໃຫ້ພໍ່ ລະຍະທີ່ລໍຖ້າຄົນໄປຊອກເຮືອ ແມ່ພາລູກຂຶ້ນ
ໄປນັ່ງພັກເຊົາຢູ່ເຮືອນຫລັງຫນຶ່ງ (ເຮືອນນາງແຫງນ)
ຢູ່ຕິດກັບຫໍຜີພໍ່ໃຫຍ່ຢູ່, ປະຕູເຮືອນໄຂແງ້ນຢູ່ ແຕ່ເຈົ້າຂອງເຮືອນ
ບໍ່ຢູ່ ອອກໄປນອນຖຽງເຝົ້າລານເຂົ້າ, ແມ່ກັບແມ່ເຖົ້າທວດ
ພາກັນຂຶ້ນໄປນັ່ງເຊົາຫລີກຕາຄົນ ແລະ ໂສກັນວ່າ ຜູ້ໄປເອົາເຮືອ
ໄປດົນໄພດ. ບໍ່ທັນທີ່ຈະໄດ້ລົງຈາກເຮືອນ ນັກສືບລາວຊຶ່ງ
ເປັນໄທບ້ານຂຸນຕາ ກໍຈູງລົດຖີບ ຍ່າງມາຕາມທາງຄູ
ເບັດຫນ້າມາໃສ່ເຮືອນທີ່ແມ່ນັ່ງພັກເຊົາຢູ່ ແລະ ບອກວ່າ

ຂໍຈັບໄປໃສ່ຄຸກ ເພາະຈະໂຕນຫນີ. ແມ່ຕໍ່ສູ້ ຖຽງຄວາມ
ແລະປະຕິເສດວ່າ ບໍ່ກະວ່າຈະຂ້າມຂອງ ພຽງແຕ່ມາຍ່າງ
ຫລິ້ນຊື່ໆ. ແຕ່ນັກສືບຈັບເອົາຫີບໄວ້ ແລະບອກວ່າ
ນີ້ແມ່ນຫລັກຖານ ຍັງຍືນວ່າ ແມ່ຈະຂ້າມຂອງໄປຝັ່ງຂວາ.
ນັກສືບໃຊ້ອຳນາດບັງຄັບເອົາແມ່ ແລະ ລູກນ້ອຍທັງສອງ
ໄປພ້ອມ ແຕ່ຍ້ອນວ່າເວລານັ້ນຄ້ອຍຄ່າແລ້ວ ..., ເອົາຈິ່ງ
ເອົາແມ່ກັບລູກໄປຝາກນອນຢູ່ທີ່ ເຮືອນທ່ານກົມມິເຊ
(ຫົວຫນ້າຕ່າຫລວດສະໄຫມຝະລັ່ງ) ຄຸ່ມນ້ຳພຸ ລໍຖ້າມີເຊົ້າ.
ດ້ວຍຄວາມເປັນຫວງເປັນໃຍຫລານ ແລະ ເຫລນ ແມ່ເຖົ້າຫວດ
ໄດ້ຂໍໄປນອນ ເປັນຫມູ່ແມ່. ຄົນທັງຫມົດນຳຫນ້າໂດຍ
ທ່ານນັກສືບລາວ ທີ່ຍິດເອົາຫີບແມ່ໄປໃສ່ກັນລົດຖີບໄວ້ເປັນ
ຫລັກຖານພະຍານ, ແມ່ເຖົ້າຫວດ, ແມ່ກັບລູກສອງຄົນ
ທັງຄຸ່ມທັງຈູງກັນ ຈິ່ງຍ່າງຜ່ານອອກມາ ຖ້ານກາງຄວາມມິດ
ມິດຂອງຍານຄ້ອຍຄ່າ ແລະ ບັນຍາກາດອັນວັງເວງງຽບເສົ້າ.
ພາບແມ່ຍິງເຖົ້າໆ ກັບຫລານສາວ ແລະ ເຫລນນ້ອຍ
ຍ່າງຕ້ອຍໆນຳຫລັງ ທ່ານນັກສືບລາວ ລູກນ້ອຍຝະລັ່ງ ທີ່ຈູງ

ລົດຖີບໃສ່ຫີບແມ່ ຖ້າມາກາງແສງຕາຂອງພໍ່ແມ່ພີ່ນ້ອງ
ປະຊາຊົນ ບ້ານອຸບນຸງໃນນີ້ນັ້ນ ຍັງຄົງຕິດຕາ. ແລະ ຢູ່ໃນ
ຄວາມຈຳຂອງຫລາຍຄົນ ຈົນເທົ່າເຖິງປັດຈຸບັນ. ບໍ່ພໍເທົ່າໃດ
ຂ່າວນີ້ກໍຮູ້ກັນໄປທົ່ວບ້ານ, ຄົນຜູ້ມາຕິດຕໍ່ຈະເອົາແມ່ຂ້າມ
ກໍຖືກພີ່ນ້ອງຂອງແມ່ຮ້າຍດາໃຫ້ ຈົ່ງຫລົບໜີໄປ. ຕົ້ນນີ້ເຊົ້າ
ມາ ແມ່ກໍຖືກເຈົ້າໜ້າທີ່ສືບປາກຄໍາ ກ່ອນຈະໄປຂຶ້ນສານ,
ເຖິງຈະຂຶ້ນສານ ແມ່ກໍບໍ່ຄິດເກງກົວ ເພາະຄິດວ່າ ຕົນເອງ
ບໍ່ໄດ້ກະທໍາຜິດຄິດຮ້າຍອັນໃດ. ນີ້ເປັນໜ້າສົນໃຈ ແມ່ມີຄວາມ
ຄິດໃຫ້ເຈົ້າໜ້າທີ່ຝ່ອງຂຶ້ນສານ ໄດ້ແນວໃດທັງໆທີ່ເປັນ
ຄົນບໍ່ມີການສຶກສາເລີຍ. ແມ່ເຄີຍມີປະສົບການກ່ຽວກັບ
ການຝ່ອງຮ້ອງມາຄັ້ງໜຶ່ງ ເມື່ອແມ່ຢູ່ອຸດອນ ເພື່ອຢ່າຮ້າງກັບ
ຜົວຄົນທີ 1 ຊຶ່ງເປັນຮອດອາຈານສອນຢູ່ ວິທະຍາໄລພະລະ
ສຶກສາ. ເທື່ອນັ້ນແມ່ຖືກຜົວບອກວ່າ ໃຫ້ຝ່ອງສານເອົາ
ຖ້າຢ່າຮ້າງກັບຜົວ ພຽງເພື່ອໃຫ້ໄດ້ກັບມາວຽງຈັນ ຢ່າມຄອບ
ຄົວແມ່ເຖົ້າ. ແມ່ເລົ່າວ່າສາເຫດຕົ້ນຕໍກໍແມ່ນ ຍ້ອນຜົວຄົນນີ້
(ພໍ່ອ້າຍຄິດ) ຫົງຫວງຫລາຍ. ເມື່ອແຕ່ງດອງແລ້ວ ເອົາຫ້າມ

ອອກນອກເຮືອນຜູ້ດຽວ. ເວລາໄປຕະຫລາດ ແມ່ຕ້ອງຍ່າງ
ອອກກ່ອນ ເພາະຜົວເພິ່ນຕ້ອງການເບິ່ງວ່າ ແມ່ບ່ຽງວາກຊ້າຍ
ງວາກຂວາ ເບິ່ງຜູ້ອື່ນ ແລະ ຍັງມີ ເລື່ອງບໍ່ສະບາຍໃຈອື່ນໆອີກ
ຊຶ່ງລ້ວນແຕ່ແມ່ນຍ້ອນຄວາມຫ່ຽງຫວງ. ໃນທີ່ສຸດ, ຄັ້ງໜຶ່ງ
ເມື່ອລູກຊາຍ ອາຍຸໄດ້ 6 ເດືອນປາຍແລ້ວ ແມ່ຂໍຜົວ
ນາຢາມແມ່ເຖົ້າທີ່ວຽງຈັນ. ສ່ວນຜູ້ຜົວເວົ້າໃນທຳນອງ
ຫ້າຫາຍວ່າ "ຖ້າຢາກໄປວຽງຈັນຫລາຍ ໃຫ້ຮ້າງກັນກ່ອນ"
ແມ່ຖືເອົາຄຳຫ້າຂອງຜົວຟ້ອງຢ່າ ໂດຍບໍ່ເອີ້ນຄຳສິນໄຫມ
ຂໍແຕ່ຄຳລ້ຽງລູກປະຈຳເດືອນ ດ້ວຍການຊ່ອຍເຫລືອຂອງ
ພີ່ນ້ອງ ແມ່ຟ້ອງຢ່າຜົວ ທີ່ເປັນອາຈານສອນ ເມື່ອຕົນເອງມີ
ອາຍຸພຽງ 17 ປີ, ແມ່ບໍ່ຢ້ານຄຳວ່າເປັນ "ແມ່ຮ້າງເລີຍ".

ຈາກບົດຮຽນອັນນີ້ ແມ່ຈຶ່ງບໍ່ຫວາດຫວັ່ນເຈົ້າໜ້າທີ່
ຝະລັ່ງຟ້ອງຂຶ້ນສານ ແຫນທີ່ຈະເອົາໄປ ຂັງຄຸກຂີ້ໂກ່ໂລດ
ເພາະຊາວບ້ານອື່ນໆ ທີ່ໜຸ່ມມາຟັງເຫດການ ຕ່າງກໍຢັ້ງຢືນຄືກັນ.
ໃນເມື່ອບໍ່ມີກົດລະບຽບ ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ນາກາຍໂກ່ຟັງຂອງ ໃຜໆກໍ
ສາມາດມາໄດ້. ເຫດການຕອນນີ້ ແນ່ວ່າ ບາງເທື່ອອາດມີ

ສາເຫດຈາກເລື່ອງສ່ວນຕົວເລັກນ້ອຍ ຄືຜູ້ທີ່ມາຕິດຕໍ່ເອົາ
ແມ່ຂ້າມນີ້ ອາດຢາກໄດ້ສິນຈ້າງຮາງວັນ ຈຶ່ງໄປຝ້ອງ
ນັກສືບຝະລັ່ງ. ຢູ່ທີ່ສານ ຊຶ່ງເວລານັ້ນ ຕັ້ງຢູ່ຕຶກຕໍ່າໃນບໍລິເວນ
ທີ່ເປັນໂຮງພິມສຶກສາດຽວນີ້ ແມ່ອຸ່ນລູກສາວ ແລະ ຈູງແຂນລູກ
ຊາຍອາຍຸ 6 ປີໄປນໍາ, ການພິຈາລະນາຄະດີບໍ່ກິນເວລາດົນ
ເພາະຫົບໃສ່ເຄື່ອງນຸ່ງທັງຂອງແມ່ ແລະ ລູກ ເປັນຫລັກຖານ
ທີ່ປະຕິເສດບໍ່ໄດ້ ແມ່ຍອມຮັບວ່າຈະຂ້າມໄປຫາຜົວ ແລະ
ບໍ່ເຫັນວ່າມັນຜິດຕໍ່ກົດລະບຽບບ້ານເມືອງຂໍ້ໃດ, ສານຕັດສິນ
ໃຫ້ແມ່ໄປຢູ່ຄຸກຂີ້ໄກ່ ພ້ອມກັບລູກນ້ອຍທັງສອງ. ພໍດີຂະນະນັ້ນ
ທ່ານຫມໍຝະລັ່ງທີ່ຮູ້ຈັກແມ່ຕອນພໍ່ໄປນອນໂຮງຫມໍ ຫວ່າງສີ
ຫ້າເດືອນກ່ອນນັ້ນ ມາໄດ້ຍິນ ເພິ່ນຈຶ່ງເຂົ້າມາສື່ຖາມ, ເມື່ອຮູ້
ເລື່ອງກໍເວົ້າຂຶ້ນວ່າ : ເປັນທ່ານະດາທີ່ ເມຍຢາກໄປຫາຜົວ,
ເພິ່ນເລີຍສະເໜີໃຫ້ເອົາແມ່ໄປຝາກຂັງ ຢູ່ໂຮງຫມໍ (ນະໂຫສິດ)
ໂດຍໃຫ້ທະຫານຍາມໄປເຝົ້າຮັກສາ. ແມ່ເລົ່າວ່າ ຍາພໍ່ຫອງໄລ່
ເປັນນາຍພາສາແປໃຫ້ແມ່ຟັງວ່າ ທ່ານຫມໍຝະລັ່ງ ດູດິນແມ່
ແລະ ເຫັນວ່າແມ່ເປັນຜູ້ກະຕັນຍູຮູ້ຄຸນ ມີຄວາມຊື່ສັດຕໍ່ຜົວ

ເພິ່ນວ່າ : ນາງນີ້ເປັນຄົນດີ ລາວຄິດຮອດຜົວ ລາວກໍຕ້ອງ
ຢາກໄປຫາ, ລາວຮັກຜົວຮັກລູກ, ຂ້ອຍເຫັນລາວມາ
ສິ່ງເຂົ້າຜົວຢູ່ໂຮງຫມໍເກືອບເດືອນ ອຸ່ມລູກນານ່າ, ລູກລາວກໍ
ຫນ້າຮັກ, ລາວເປັນລູກຝະລັ່ງຄືຂ້ອຍ, ຂ້ອຍຢາກຊ່ອຍ, ແມ່ຍິງ
ແບບນີ້ຫາຍາກ.

ເປັນອັນວ່າ ແມ່ກັບອ້າຍຄິດ ແລະ ເອື້ອຍດາລາ
ໄດ້ເຂົ້າໄປກິນນອນພັກຜ່ອນ ຢູ່ໃນໂຮງຫມໍ ມະໂຫສິດ ໃນຖານະ
ຜູ້ຖືກກັກຂັງບໍລິເວນເປັນເວລາ 1 ເດືອນ ກັບ 18 ມື້.
ເກືອບທຸກມື້ ຫ້າມຫມໍຝະລັ່ງເອົາສະບູ ແລະ ເງິນໃຫ້ແມ່
ບອກວ່າເອົາໄວ້ຊື້ເຂົ້າຫມີມໃຫ້ລູກກິນ ບາງມື້ໃຫ້ຫ້າບີ້ ບາງມື້
ໃຫ້ຮອດສິບບີ້, ແມ່ທ້ອນເງິນໄດ້ຫລາຍກີບ ແລະ ສະບູ
ຫລາຍກ້ອນ.

ເມື່ອອອກຈາກຄຸກໂຮງຫມໍ ແມ່ກໍຈັດແຈງແຕກເອົາ
ເປັນເງິນກີບຫົວຫນ້າມໄວ້. ເວລານັ້ນກົງກັບລະຍະກຸດສິງການ

ພໍດີ. ພໍ່ຕູ້ວັນທອງ ຄຸ້ມເໝືອຕະຫລາດກົກໄພ ໃຫ້ລູກສາວ
ນາບອກແມ່ວ່າ ໃຫ້ກຽມໂຕຂ້າມໃນມື້ວັນສັງຂານລ່ວງນັ້ນໂລດ
ເພິ່ນມີຜູ້ພາຂ້າມແລ້ວ ບໍ່ຕ້ອງບອກໃຫ້ໃຜຮູ້ນຳ. ເມື່ອຮອດ
ມື້ນັດຫມາຍ, ຕອນບ່າຍ ແມ່ນຸ່ງສິ້ນຜືນເກົ່າ ແຕ່ຫາງ
ໃນແມ່ນສິ້ນຫມີບໍ່ລ່ວງ ຜືນໃຫມ່ງາມທີ່ສຸດ ຍັງບໍ່ຫນຸ່ງຕ່ຳຕົງ,
ຫ້ອຍຖົງເງິນເກືອບຮອບແອວ ແລ້ວອຸ້ມເອົາເອື້ອຍດາລາ
ຊຶ່ງຕອນນັ້ນອາຍຸໄດ້ແປດເດືອນປາຍ ແລະ ຈູງອ້າຍຄິດ
ໄປທຽວຫລິ້ນທຳທາວ່າໄປເບິ່ງຄົນຫລິ້ນໄພ່ ຫລິ້ນຖົ່ວຢູ່ເດີນໂນນ
ຕາມ ຄຸ້ມເໝືອວັດໄຕນ້ອຍ ບ່ອນເພິ່ນຕັ້ງວົງໄພ່ວົງຖົ່ວ ແລະ
ຂາຍຂອງກິນ, ແມ່ຊື້ໄກ່ຕົ້ມຂອງ ປ້າວັນທອງ (ແມ່ເອີ້ນເພິ່ນວ່າ
ເອື້ອຍ) ແລະ ເວົ້າກັນອຸ່ນອິ່ນກ່ຽວກັບ ເວລານັດຫມາຍ.
ຕາມທຳມະດາ ປ້າວັນທອງເອງ ບໍ່ເຄີຍເຮັດຂອງຂາຍຈັກເທື່ອ
ແຕ່ເພິ່ນມາສິ່ງຊອນເບິ່ງສະພາບການ ປ້າຈິ່ງເຮັດຕົ້ມໄກ່ມາຂາຍ
ເປີດໂອກາດໃຫ້ແມ່ໄດ້ເວົ້າລົມໃກ້ຊິດ. ພໍ່ມືດຊຸ່ມລ້າວຫລຽວ
ເບິ່ງຫນ້າຄົນ ບໍ່ຈື່ກັນແລ້ວ ປ້າວັນທອງ ກຳພາສາມແມ່ລູກ
ໄປເຮືອນ ຢູ່ແຄມຂອງ ພໍ່ແຕ່ກ້າວຂາຫວິດຂັ້ນໄດ ກໍ່ເຫັນ

ແສງໄຟຮຸ່ງອີ່ງຕຶ່ງ ແລະ ມີພາເຂົ້າແຕ່ງໄວ້ຕ້ອນຮັບ ເຮັດໃຫ້
ແມ່ຕື່ນຕົນໃຈຈົນປາກບໍ່ອອກ. ພໍ່ຕູ້ວັນຫອງ ບອກໃຫ້ແມ່ພາລູກ
ກິນເຂົ້າ ແຕ່ແມ່ກິນຫຍັງບໍ່ລົງ. ບັງເອີນເກີດຝາລົມພາຍຸ
ພັດແຮງ ຄືກັບວ່າ ຈະມີຝົນຕົກຫາໃຫຍ່ ເຮັດໃຫ້ແມ່ຕໍ່າຄ້ອຍ
ນ້ອຍໃຈ ຈົນສະອິ້ນໄຫ້ວ່າ :

- ຮວ້າຍ ມັນມີກໍານິເວນຕິບໍ່ ພໍ່ລຸງເອີຍ ຄາດຈະບໍ່ໄດ້
ເຫັນຫນ້າກັນອີກແລ້ວຕິບໍ່ ... ເຫມີດບຸນວາສະຫນາຈາກ
ກັນແລ້ວລະຕິ ຊາດນີ້ຄືຊິບໍ່ໄດ້ໄປແລ້ວລະ! ແຕ່ພໍ່ຕູ້ວັນຫອງ
ຊໍ້າເວົ້າວ່າ :

- ຮວ້າຍ ຢ່າເວົ້າຈັ່ງຊັ້ນລູກ, ລຸງຊິວິ່ງວອນ ສັກຂະ
ເຫວະດາເພິ່ນຊ່ອຍ, ຖ້າເບິ່ງອີກກ່ອນ, ເບິ່ງລົມນີ້ຊິລົມດົນປານໃດ,
ພໍ່ເພິ່ນວ່າແລ້ວບໍ່ດົນ ລົມຝົນນັ້ນກໍ່ເຊົາໄປແທ້. ຝົນທີ່ຫ່າຫ່າ
ວ່າຈະຕົກ ຍືດເຍືອກັບຮວ້ຍເມັດ ລົມອອນແຮງລົງໃນຫັນທີ
ຫັນໃດ, ສາຍຂອງພໍ່ຕູ້ວັນຫອງນາບອກວ່າ ຄົນນາຮັບ
ລໍຖ້າຢູ່ຕາຝັ່ງແລ້ວ ປາກົດວ່າ ຍ້ອນເກີດຝາລົມນັ້ນເອງ
ພວກທະຫານຍາມຢູ່ຄ້າຍຕາມແຄມຝັ່ງ ພາກັນແລ່ນໄປຫລົບຝົນ

ຢູ່ເທິງຄ້າຍໃຫຍ່ ແລ້ວບໍ່ກັບລົງມາອີກ ນັບວ່າເປັນໂອກາດດີ
ແທ້ໆ ພໍ່ຕູ້ວັນທອງບອກວ່າ "ໄປໄດ້ແລ້ວລູກ! ພໍ່ແຕ່ແມ່
ກັບອ້າຍຄິດຍ່າງອອກມາຫວິດເຮືອນ ກໍມີຄົນເຕ້ຍ ຂາລີບ
ແຕ່ແຂນແຂງແຮງ ຊ່ອຍຈອງດຶງເອົາອ້າຍຄິດລົງທ່າ ໂດຍຈອງ
ຮາວໄມ້ໄຜ່ໄວ້. ແມ່ເອງ ກໍມັດເອື້ອຍດາລາໃສ່ແອວ ໄຕ່ຕາມ
ຂັ້ນໄດທີ່ຊັນກິ່ງດຶງ ລົງທ່ານ້ຳຂອງ ທ່າມກາງຄວາມມືດມືດ
ຕອນຫລັງພາຍຸ. ຄົນມາກັບຜູ້ຊາຍພິການຂາລີບສອງຄົນທີ່ມາ
ຮັບເອົາແມ່ຂ້າມຟາກ ຊື່ວ່າອ້າຍຫມິ່ນ ກັບອ້າຍແສນ, ເປັນ
ໄທບ້ານສີຊຽງໃຫມ່ ມີອາຊີບເອົາເຄື່ອງຂ້າມຂອງ ໂດຍສະເພາະ
ທ່າບ່ອນນີ້ຢູ່ອ່າວລັບຕາ ຮູ້ສະເພາະແຕ່ຜູ້ປະກອບທຸລະກິດລັບ
ຫລີ້ນກເລງເອົາຂອງຂ້າມຟາກເທົ່ານັ້ນ. ເຮືອນ້ອຍທີ່ມີຄົນ
ພາຍຫາງຫົວຄົນຫນຶ່ງ ຂັດທ້າຍຄົນຫນຶ່ງ ລອຍລີ້ວໆຂ້າມຂອງໄປ
ບິດດຽວກໍຕ່ຳຕະຝັ່ງຊາຍຫາດ ຊື່ບ້ານສີຊຽງໃຫມ່ ຢູ່ຊາຍຫາດນີ້
ພໍ່ ແລະ ຫມູ່ຄູ່ ມາຄອງຖ້ຳຮັບຢູ່ຕັ້ງແຕ່ເວັນ ພໍ່ແຕ່ຮູ້ວ່າ
ແມ່ນເຮືອນ້ອຍທີ່ພາແມ່ຂ້າມມາຮອດ ສຽງຮ້ອງຕ້ອນຮັບ
ກໍດັງແຊວໆຂຶ້ນວ່າ: "ມາແລ້ວ, ມາງມະທີ່ນ່າຫາພະເຫວດ

ແມ່ກັບລູກ 8 ຄົນ - ເສື້ອ ກະໂປ່ງ ແລະໂສ້ງ ທີ່ລູກສາວໃສ່
ແມ່ນສີມີແມ່ ຕັດຫຍິບເອງ.

ບ້ານອູບມຸງ, ມ. ສີໂຄດຕະບອງ, ວຽງຈັນ 1952

ນາແລ້ວ!" ພໍ່ແລ່ນມາຮັບ ແລະ ອຸ້ນເອົາເອ້ອຍດາລາຈາກແມ່, ຈາກນັ້ນ ກໍພາກັນເດີນທາງເຂົ້າໄປໝອງຄາຍ ດ້ວຍຄວາມດີໃຈ ທີ່ລູກເມຍລອດພັນອັນຕະລາຍ, ແລ້ວພໍ່ ແລະ ແມ່ກໍໄດ້ ນາຢູ່ຮ່ວມສຸກຮ່ວມທຸກນໍາກັນ ໃນຜົນແຜ່ນດິນປະເທດອື່ນ.

ເມື່ອເຫດການ ລະຫວ່າງສອງຝັ່ງຂອງທະວີຄວາມຮ້າຍ ແຮງຂຶ້ນ ພໍ່ໄດ້ພາຄອບຄົວຍ້າຍເຂົ້າໄປຢູ່ກຸງເຫຍ ໂດຍອາໄສ ຫມູ່ຄູ່ ແລະ ຄູບາອາຈານ ຢູ່ວັດທີ່ພໍ່ເຄີຍບວດຮຽນຢູ່ໃຫ້ ການຊ່ອຍເຫລືອ, ພໍ່ໄດ້ເຂົ້າເຮັດວຽກໃນນາມເຈົ້າຫນ້າທີ່ ຫໍສະຫມຸດແຫ່ງຊາດ (ໄທ), ມີເງິນເດືອນ ແລະ ແມ່ກໍໄດ້ຊື່ວ່າ ເປັນ "ຄຸນນາຍ" ຢູ່ລະຍະຫນຶ່ງ. ແມ່ໄດ້ຮຽນຮູ້ຊີວິດໃໝ່ຂອງ ຊາວກຸງເຫຍສະໄຫມ ຊຸມປີ 1940 ຊຶ່ງເປັນລະຍະປະຕິວັດ ວັດທະນະທໍາຂອງນາຍົກຜະເດັດການໄທ ຈອນພົນແປກ ພິບູນສິງຄາມ ຄືນີການຫ້າມນຸ່ງສິ້ນ, ການຄັຽວຫມາກ ແລະ ປະເພນີດັ້ງເດີມອື່ນໆ ຂອງຊາວສະຫຍາມເອງອີກຫລາຍຢ່າງ. ແມ່ໄດ້ຮຽນຕັດຫຍິບເຄື່ອງນຸ່ງນໍາຄົນບ້ານໃກ້ ຮຽນນຸ່ງສິ້ນ

ສະເກີດ, ໃສ່ໜວກ ແລະ ໃສ່ຖົງຕີນຄືແມ່ຍິງຢຸລົບ ແລະ
ເວົ້າຖາມສະບາຍດີ ທັງເຊົ້າແລະແລງ ກັບຄືນໃນເຮືອນ
ຕົນເອງ ຕາມນະໂຍບາຍຫັນສະໄຫມຂອງລັດຖະບານ.
ຊີວິດຂອງແມ່ ໃນລະຍະນີ້ ຖືວ່າສະດວກສົມຄວນ ຊຶ່ງອາດເປັນ
ຮາງວັນແຫ່ງຊີວິດຂອງແມ່ ຫລັງຈາກທີ່ຕ້ອງທຸກທໍລະມານ
ມາຫລາຍແລ້ວ. ຈົນຮອດປີ 1948 ພໍ່ຈຶ່ງພາຄອບຄົວ
ຕ່າວຄືນມາວຽງຈັນ.

ແຕ່ຄວາມລຳບາກ ຄວາມທຸກທໍລະມານ ຄວາມອຶດ
ຫົນຂອງແມ່ ທີ່ຜ່ານພັນມານີ້ ເປັນພຽງສ້ຽວໜຶ່ງເທົ່ານັ້ນ
ເພາະເຫດການບ້ານເມືອງ ຍັງຄົງຍຶດເຍື້ອຫຍຸ້ງຍາກຕໍ່ມາອີກ
ດົນແລະສະມາຊິກໃນເຮືອນກໍຫລາຍຂຶ້ນ ສ່ວນພໍ່ໄດ້ຂຽນ
ຕໍາລາພາສາວັນນະຄະດີ ໄວ້ເປັນມໍລະດົກແກ່ຊົນຊາດ
ລາວຫລາຍເລື້ອງຫລາຍຫົວ, ຄວາມສຳເລັດໃນການ
ຂຽນໜັງສືຂອງພໍ່ ສ່ວນໜຶ່ງແມ່ນຍ້ອນແຮງກະຕຸ້ນ ກໍຄື
ກໍາລັງໃຈຈາກແມ່ ໂດຍສະເພາະການແຕ່ງກາຍກອນ ສຳລັບ

ອ່ານ ແລະ ລໍາ. ເຖິງວ່າແມ່ອ່ານບໍ່ໄດ້ ຂຽນບໍ່ເປັນ
ແຕ່ແມ່ກໍມີຄວາມຈຳຈ່າເປັນເລີດ ເວລາພໍອ່ານກາຍກອນ
ທີ່ຂຽນແລ້ວໃຫມ່ໆ ແມ່ຈະໃຫ້ຄວາມເຫັນວ່າ ສ່ວນໃດຂ້ອງ
ບໍ່ຄ່ອງ ເປັນຕົ້ນ. ສິ່ງເຫລົ່ານີ້ ພວກລູກໆເອງກໍໄດ້ຮູ້
ເຫັນເປັນປະຈັກຕາກັນທຸກຄົນ. ເວລາພວກລູກຂຽນ ແຕ່ງ
ບົດກອນ ຫລື ນະວະນິຍາຍ ແລ້ວນໍາໄປອ່ານສູ່ແມ່ຟັງ ແມ່ຈະ
ໃຫ້ຄວາມເຫັນ ແລະ ຊ່ອຍແກ້ບ່ອນບໍ່ຄ່ອງໄດ້ຢ່າງໄວວາ.

ບົດຮຽນຊີວິດອັນລ້ຳຄ່າອີກຢ່າງໜຶ່ງ ທີ່ແມ່ຖ່າຍ
ຫອດໄວ້ໃຫ້ລູກ ທັງຍິງ ແລະ ຊາຍກໍຄື ການຫລີກເວັ້ນການ
ໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ກັນ, ສໍາລັບລູກສາວທີ່ຈະເປັນເຮືອນ
ເປັນຊານ ແມ່ຖືສໍາຄັນທີ່ສຸດ. ຫລັງຈາກໄດ້ກັນເປັນຜົວເປັນ
ເມຍແລ້ວແມ່ສັ່ງວ່າ ຢ່າໄດ້ໃຫ້ຜົວລົງມືຕີບຕີເປັນອັນຂາດ
ເພາະເມື່ອໃດ ຜົວຫາກເຄີຍຕີເມຍແລ້ວ ກໍຈະໃຊ້ວິທີການນັ້ນຕໍ່ໄປ.
ເຫັນໄດ້ວ່າ ຄໍາສັ່ງສອນອັນນີ້ຂອງແມ່ ທັນສະໄຫມ ແລະ
ມີຜົນຕໍ່ລູກແນ່ນຶງທຸກຄົນ, ມັນເຕືອນໃຫ້ພວກເຮົາຊອກຮູ້ວິທີ

ຫລືກວ້ນການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຂອງຜູ້ຊາຍ. ບົດຮຽນອັນ
ຫນຶ່ງທີ່ແມ່ຖ່າຍທອດໃຫ້ກໍຄື ການຍັບຍັ້ງຄໍາເວົ້າຫຍາບຕໍ່າ
ທີ່ແຕະຕ້ອງກຽດຜູ້ຊາຍ. ຜູ້ຊາຍລາວ ກໍຄືຜູ້ຊາຍອຸ່າຊີ ໂດຍທົ່ວ
ໄປຖືກຽດສູງ, ເມື່ອຜິດຖຽງກັນ ເວລາໃດແມ່ຍິງເວົ້າກະທົບ
ເຖິງກຽດລູກຜູ້ຊາຍ ຫລືຄອບຄົວຂອງເຂົາແລ້ວ (ດໍາຮອດ
ໂຄດວົງ ຫລືວ່າເຂົາເອງບໍ່ມີຄວາມສາມາດ ...) ມັກຈະມີການ
ຕອບໂຕ້ດ້ວຍກໍາລັງ. ດັ່ງນັ້ນ ສິ່ງທີ່ຄວນຈົດຈໍາສໍາລັບເອົາ
ຕົວລອດຈາກກໍາປັນ ຫລືໄມ້ຄ້ອນຂອງຜູ້ຊາຍ ກໍແມ່ນການ
ຈຽມສືບຈຽມປາກ, ເວລາຜົວເມົາ ຫລື ຕົນເປັນຜ່າຍບົກພ່ອງ
ແລ້ວ ຄວນມິດໄວ້, ຈະເປັນວິທີທີ່ສະຫລາດ.

ສິ່ງເລັກໆນ້ອຍເຫລົ່ານີ້ ອາດເປັນບົດຮຽນອັນດີໃຫ້ແກ່
ແມ່ຍິງເຮົາ ເພື່ອປົກປ້ອງສິດສ່ວນຕົວ ຄືການບໍ່ຍອມໃຫ້
ຜູ້ຊາຍໃຊ້ກໍາລັງກາຍຂົ່ມເຫັງ ນັບຕັ້ງແຕ່ລະດັບຄອບຄົວ
ໄປຈົນເຖິງລະດັບສັງຄົມໃນປະເທດ. ຖ້າຍອມຈໍານົນ ໃນເລື່ອງ
ຫນຶ່ງແລ້ວ ມັນຈະກາຍເປັນນິໄສມັກຍອມຈໍານົນ ແລະ ກາຍເປັນ

ຄວາມອອນແອຕິດຕົວເຮົາ. ການປະຕິບັດສິດສະເໝີ
ພາບ ລະຫວ່າງຊາຍຍິງພາຍໃນຄອບຄົວ ແມ່ນ
ພື້ນຖານອັນຈຳເປັນ ທີ່ຈະສົ່ງເສີມໃຫ້ແມ່ຍິງກ້າວຂຶ້ນ
ເຖິງຂັ້ນມີສິດສະເໝີພາບ ຕໍ່ຫນ້າກົດໝາຍ ຢ່າງ
ແທ້ຈິງ. ເລື່ອງນີ້ ແມ່ຜູ້ບໍ່ຮູ້ຫນັງສື, ແມ່ຍິງທີ່ເກີດ
ເມື່ອຕົ້ນສະຕະວັດນີ້ ໄດ້ເຮັດເປັນຕົວຢ່າງ ໃຫ້
ເຫັນແລ້ວ !

ເອົາມາຈາກປື້ມ ເລື່ອງສັ້ນ ຊຸດ ດອກສຸດທ້າຍຫລືງາມ
ຜູ້ຂຽນ ດອກເກດ
ຈັດພິມໂດຍກົມວັນນະຄະດີ ແລະວັດທະນະທັມມະຫາຊົນ
ວຽງຈັນ 1995

ລາຫລານສ່ວນຫນຶ່ງ ຂອງແມ່ນາລີ ວິຣະວິາສ໌ ມັງກອນ 2002